

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME
KOMİSYONU
HÜKÜMLÜ VE TUTUKLU
ALT KOMİSYONU
TUTANAKLARI

25 Aralık 2020 Cuma

KONU:

-Hükümlü ve Tutuklu Hakları “Alt Komisyonun Çalışma Programının Belirlenmesi”

25 Aralık 2020 Cuma

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.31

BAŞKAN: İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Evet, değerli milletvekili arkadaşlarımız, değerli uzmanlar, değerli basın; Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonunun 27’nci Dönem 10’uncu Toplantısını açıyorum. (*)

Özellikle bugünlerde gündemde olan, ayrıntılı aramanın bir şekli çıplak aramayla ilgili sizlere bir genel bilgi arz etmek istiyorum. Sonra, inşallah, konuşmalara devam ederiz önümüzdeki çalışma programımızı belirlemek anlamında.

Ceza infaz kurumlarında aramalar, 5275 sayılı Kanun’un 36’ncı maddesi ve Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik’in 34’üncü maddesi, yine aynı kanunun 83, 116’ncı maddelerine dayanılarak hazırlanan Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik’te yer alan hükümlere göre ve Genel Müdürlüğün 12/6/2017 tarihli genel yazısı doğrultusunda gerçekleştirilmektedir.

Bu kapsamda, hükümlünün üzerinde, kuruma sokulması veya bulundurulması yasak madde veya eşya bulunduğu dair makul ve ciddi emarelerin varlığı ve kurum üst amirinin gerekli görmesi hâlinde aşağıdaki hususlar çerçevesinde arama yapılmaktadır.

Sıfatı ne olursa olsun herkes kuruma girişte duyarlı kapıdan geçmek zorundadır. Duyarlı kapı ve dedektörlerin ikaz vermesi ya da şüphe hâlinde, kuruma girmekte ısrarcı olan kişilere elle fiziki arama yapılmaktadır.

Kuruma kabul edilen hükümlü ve tutuklular, öncelikle genel kurallar çerçevesinde duyarlı kapı ve dedektör aramasından geçirilmekte, buna müteakip, ilgililerin üstü ve elbisesi fiziki aramaya tabi tutulmaktadır. Genel olarak, hükümlü ve tutuklunun kuruma kabul edilmesi aşamasında yapılan aramalar bu şekilde.

Genel arama işlemlerine rağmen ilgilinin kuruma yasak madde veya eşya sokacağına dair makul veya yoğun şüphe hâlinde detaylı arama uygulaması yapılmaktadır.

Detaylı arama, hükümlü ve tutuklunun utanma duygusunu ihlal etmeyecek, dışarıdan içerinin görünmeyeceği şekilde, sadece aramalar için tahsis edilmiş bir odada, hükümlü ve tutukluyla aynı cinsiyetten 2 personel tarafından gerçekleştirilmektedir.

Arama sırasında, önce bedenin üst kısmındaki giysiler çıkarılır; bedenin alt kısmındaki giysiler, üst kısmındaki giysiler giyildikten sonra çıkarılır. Bu işlemler sırasında ilgiliye tek kullanımlık önlük verilir.

Detaylı arama sırasında bedene dokunulmaması için gerekli özen gösterilir. Öncelikle, tutuklu ve hükümlüden yasak madde veya eşyanın kendisi tarafından çıkartılıp teslim edilmesi istenir. Aksi hâlde, beden çukurları aranması gereken hâllerde detaylı aramayı cezaevi tabibi gerçekleştirmektedir. Detaylı arama, mümkün olan en kısa sürede bitirilir.

Burada amaç, hükümlü ve tutukluların can, emniyet ve sağlıklarının korunmasıdır. Böylece, hükümlü ve tutukluların korunmasının yanında, kuruma kesici, delici alet, uyuşturucu gibi yasak madde girişinin de önüne geçilmesi sağlanmaktadır.

* Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak konuşmalara katılmaktadır.

Burada ölçü, mevzuatta “çıplak arama” olarak belirtilen uygulama detaylı olarak yapılan bir arama türüdür, hükümlü ve tutuklunun tamamen çıplak kalacak şekilde arama yapılması mümkün değildir. Nitekim, Anayasa Mahkemesi, (2013/5545) sayılı bireysel başvuruya istinaden 15/12/2015 tarihli kararıyla, Anayasa’nın 17’nci maddesinin üçüncü fıkrasının -yani “insan haysiyetiyle bağdaşmayan muamele”nin- ihlal edildiğine dair iddianın açıkça dayanakten yoksun ve kabul edilemez olduğu sonucuna varmıştır. Söz konusu kararda, tedbirin başvurucuya uygulanış biçiminin çıplak arama müessesesinin kaçınılmaz unsurlarının ötesine geçmediği ve başvurucunun aşağılanması ya da küçük düşürülmesine sebebiyet vermediği de belirtilmiştir.

Yine, Anayasa Mahkemesinin 6/4/2017 tarihli (2014/266) sayılı Kararı’na göre “Çıplak arama yapılması hükümlü ve tutuklular açısından tek başına kötü muamele yasağını ihlal eden bir durum olarak değerlendirilemez. Nitekim ceza infaz kurumlarının güvenliğinin sağlanması, hükümlü ve tutukluların kurum içinde kendilerine, diğer hükümlü ve tutuklara ve infaz koruma memuruna zarar verecek veya suç oluşturacak uyuşturucu madde, kesici ve delici aletlerin sokulmasının engellenmesi amaçlanmaktadır.”

Yine, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Van Der Ven Hollanda davasında, numarası 50901’e 4/2/2003 tarihli, cezaevi güvenliğini sağlamak, suç işlenmesi ya da düzenin bozulmasını engellemek amacıyla çıplak arama yapılmasının uygun ve gerekli olabileceği kabul edilmiş bunun ölçülü ve düzgün bir şekilde yapılması da belirtilmiştir. Bu konuda, birçok ülkede yapılan uygulamalar var onu birazdan bahsedeceğim.

Yine, bizim bu konuyla ilgili Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları Komisyonumuzun kurulan alt komisyonunda bu gerekli çalışmalar yapılmakta.

Yine, Dilekçe Komisyonu, Kamu Denetçiliği Kurumu, Türkiye İnsan Hakları Eşitlik Kurumu, izleme kurulları illerde kurulan, cezaevi savcılığı ve infaz hâkimlikleri ve bakanlık müfettişleri bu konuda da gerekli çalışmaları yapmaktadırlar.

Yine, bu konuda uluslararası düzeyde Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi, Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Komite, İşkencenin Önlenmesi Alt Komitesi tarafından da gerekli incelemeler yapılmaktadır.

Burada amaç, biraz önce de belirttiğimiz gibi, içeride bulunan hükümlü ve tutuklular ile cezaevi personelinin güvenliğinin sağlanmasıdır.

Burada, ben birkaç ülkeden uygulamayla ilgili bilgiler çıkardım. Şöyle rastgele sizlerle paylaşmak istiyorum. Mesela Hollanda diyor ki: “Cezaevi idaresi kurumun güvenliği için her türlü girişte hükümlü ve tutuklunun üstünü arayabilir ve eşyaya el koyabilir. Arama sırasında kişinin vücut açıklıkları ve boşlukların dış kontrolü yapılır, giysi detaylı aranır. Arama sırasında kişinin vücut boşluğunda yasak madde bulunması hâlinde herhangi bir alet dokunmadan alınması mümkünse alınabilir, kurumun güvenliği, düzenin sağlanması ve nakil öncesi gerekli görüldüğü takdirde uyuşturucu testi ve idrar örneği alınabilir. Kurum yetkilisi güvenliğin sağlanması ya da mahkûmun sağlığı söz konusu olduğunda kişinin vücut boşluğunun kontrolünün yapılmasını ister. Bu iç kontrol ancak doktor, hemşire ya da sağlık memuru tarafından yapılabilir.”

Mesela, yine, başka bir ülke, rastgele çeviriyorum, Amerika Birleşik Devletleri, diyor ki: “Tutuklu, hükümlülere ilk girişte, dönüşte ve memur gözetiminde özel ziyaret hâlinde tüm vücut araması yapılır. Arama insan onuruna uygun özel ayrılmış bölümde mümkünse aynı cinsiyetten olmayan memur tarafından yapılır. Bazı eyaletler de ayrı cinsten de yapılır. Çıplak arama mahkûm üzerinde yasak cisim olduğundan şüphe olması hâlinde her zaman yapılabilir. Çıplak arama ağız, burun, anüs, vajina gibi vücut boşluğunun görevli memur tarafından dış gözlemlerle gözlenmesi, vücut boşluğunun içinin aranması için de doktor veya hemşire tarafından yapılması.”

Burada birçok örnek var, bunu gerekirse bizim komisyon üyesi arkadaşlarımıza dağıtabiliriz. Bir de özellikle 24'üncü Dönem 5'inci Yasama Yılı 2014 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi Cezaevleri Alt Komisyonumuz bir heyet halinde İtalya'ya bir gezi düzenlemiş. Oradaki raporu arkadaşlara buldurdum, sağ olsunlar. Bakın, raporun sonuç kısmında diyor ki: "Yetkililerden alınan bilgiye göre cezaevi polisi mahpuslar kuruma ilk geldiğinde ve başka zamanlarda gerek duyduğunda detaylı arama ve hatta ihtiyaç hâlinde çıplak arama yapabilmektedir. Bu bağlamda, ülkemizde sıkça eleştirilen bu durumun İtalya'da da uygulandığı görülmektedir." Bu da bizim Komisyonumuzun verdiği bir rapor. Bu konuda, kısa bir bilgi ve ülkeler uygulamasıyla ilgili kısa bir bilgi size arz ettim.

Şimdi, çalışma programımızla ilgili fazla da zamanınızı almadan -biliyorum öğleden sonra konuşmalarımız da var- bir program çerçevesinde biz cezaevi ziyaretlerimize devam edelim görüşünderiz, sizler de eğer uygun görürseniz. Öncelikle, hemen pazartesi günü, arkadaşlar dağılmadan, Meclis kapanacak ama eğer sizler için de uygunsa pazartesi günü hemen bir ziyaret yapalım mesela, cezaevi ziyareti. Hem çıplak aramayla ilgili görüşlerini alalım içerdeki mahkûmların, hükümlü, tutukluların hem de diğer durumlar... Mesela, Sincan Cezaevi'ne gitmiştik eksikler var, tespit etmiştik. Ben aklımdan geçtiği için söylüyorum hem de Ankara'da olması hasebiyle, sizlerin de bulunması hasebiyle mesela bir Sincan ziyareti yapabiliriz hemen pazartesi günü. Hem geçmiş dönemde tespitlerimizin eksiklerini görebiliriz, ne yapılmış, ne yapılmamış onları görebiliriz hem de bu konuyla ilgili bir içeride ziyaret yapabiliriz. Sonrası haftasında veya bir sonrası yılbaşından sonraki ikinci haftada sizler de uygun görürseniz bir cezaevi ziyareti daha yapabiliriz hem Meclisimizin boşluğundan yararlanarak, çalışmanın olmamasından yararlanarak. Bu konuda, sizin de görüşleriniz cezaevinin ziyaret edilmesini istediğiniz bir yer varsa özellikle...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Olabilir. Bizim salı için daha çıkmadı.

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – Evet, daha çıkmadı. Pazartesi olabilir.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Belli değil ama bugün belli olur. Pazartesi öğleden sonra falan bitirmiş oluruz ziyaretlerimizi Sayın Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Tabii tabii, saat onda başlarız.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Şimdi bu Covid'i de dikkate alarak on mu olur dokuz mu olur farketmez. Dokuz bile olsa saat ikiye kadar falan bitirebiliriz. Şunu yapmayız, cezaevi yönetimine deriz ki: "Bizi bilgilendirmenize gerek yok. Biz biliyoruz cezaevinin teknik koşullarını."

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Tabii tabii, gidip ziyaret yapalım, uygundur.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Biz kendimiz belirleriz orada.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Uygundur, tabii tabii.

Bugüne kadar sizler de vardınız, belki Fatma Hanım ilk defa -bu dönem için söylüyorum- geldi, uygulamamızda rastgele giriyorduk, Ali Haydar Bey, Erol Bey, Oya Hanım burada.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Hatta sekizde çıkalım buradan.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Orada buluşalım diyorum ben, toplu gitmeyelim sakıncası yoksa.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – O da olur.

Sincan uygundur, sizce de bir sıkıntı yoksa. Sekizde buradan çıkalım, uzmanlar gidiyor, isteyen burada olsun, isteyenler sekiz otuzda orada olsun, diğer gitmek isteyen arkadaşlar sekizde buradan araç hareket etsin, uygundur.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – On ikide bitirelim. Tamam, çok uygun.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Hızlıca koşuuları tespit edelim, işte, kadına gidelim, çocuğa gidelim, bir de F tiplerinden birine gidelim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Tamam, uygundur, tabii tabii.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Hızlı yaparız. Mesela, infaz koruma memuru arkadaşlarımıza “Bizden önce şurayı açsınlar, havalandırmayı da açsınlar. Hatta mümkünse arkadaşlar üzerlerine bir şeyler alıp aydınlatmaya çıksınlar. Orada bir beş dakika, on dakika, mesafeyi uzatmadan -hem bizden onlara zarar olmasın hem onlardan bize olmasın diye- konuşalım, soralım belli başlı şeyleri, hemen çıkalım. Örnekleme yoluyla... Saat ikiye kadar bitirsek çok da güzel olur.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Tamam, genel görüşümüz aynı şekilde.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Ama şu çıplak aramayla ilgili kısa bir şey söyleyeyim Sayın Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Pardon Ali Haydar Bey, ikinci haftayı da planlayalım, ondan sonra yine söz vereyim size ben.

Şimdi, ocağın ilk haftası 4’ünde başlıyor, 4 Ocak, sonrası 11 Ocakta başlıyor. Meclisimiz 26’sında, tahmin ediyoruz, şu anda planlama net değil ama isterseniz 12 Ocak Salı, 13 Ocak Çarşamba itibarıyla...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Benim için uyar.

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – Uydururuz, zaten buna göre program yaparız.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Gidilmesini istediğimiz özel bir cezaevi var mıdır yani sıkıntı olacağını söylediniz?

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Şöyle, İzmir tarafında Şakran falan olabilir.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Şu anda aklıma geldi, ben şöyle bir teklifte bulunayım isterseniz...

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – Silivri de olabilir.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Gittik Silivri’ye ama.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Silivri’ye gittik de şöyle olabilir mi acaba?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Ben bir teklifte bulunayım, siz de bulunun yine.

Afyonkarahisar’a yeni bir cezaevi yapıldı. Afyonkarahisar’la da ilgili şikâyetler var, hem de memleketim, sizi ağırlamaktan onur duyarım.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Tamam, olur olur. Afyon ile İzmir arasında da mesafe kısa, İzmir’de de Şakran falan olabilir mesela, değil mi?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Üst üste devam edemeyiz ama.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Öyle mi?

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – O kadar çok da yakın değil.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Üç buçuk saat, 350 kilometre.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Tamam, o zaman da sizin istediğiniz tarihte gidelim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Sonra bir program yapalım, direkt İzmir’e gidelim.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Olur olur Başkanım, fark etmez.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – İzmir’e uçakla geçeriz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Olur, uçakla daha mantıklı olur. Afyon için uygun mudur?

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Uygundur.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Söz verirsiniz ben yer şeyi yapmadan...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Fatma Hanım, buyurun.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Planlama bittiyse ben o zaman çıplak aramayla ilgili...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Önce planlamayı bitirelim de.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Şimdi, bize intikal eden cezaevlerinde özellikle yoğun sorunların olduğu, Patnos, Van, Düzce, Elâzığ Cezaevlerinde ciddi sorunlar olduğu yönünde yine...

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – Elâzığ’a gittik ama.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Evet, biliyorum Vekilim.

Bir de mesela, Bünyan’la ilgili, ben bizzat Müdürüyle kendim de görüşmüştüm, orada çıplak aramaya maruz kaldığını iddia eden, Kırşehir’den oraya nakil olan tutukluların yakınları bize ilettiler. Aradığımda... Zaten mevzuatta da var, siz de yani “Yapılıyor.” diyorsunuz.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Yapılıyor.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Yapılıyor, mevzuatta da var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Ama şartları belli.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Yok, koşulları belli.

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – “Tamamen yok.” denilemez zaten.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Hayır, bakın, şunu özellikle vurgulayalım: Gözaltında yani Emniyette hiçbir şekilde çıplak arama yoktur, bunu net olarak söylüyoruz. Ama cezaevlerinin girişinde, nakilde, intikalde veya başka gerekli görüldüğü hâllerde ayrıntılı aramanın bir şekli olan çıplak arama gerekli şartlar varsa ilgili diğer... Onu göreceğimiz yerinde inşallah.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Sayın Başkan, şöyle yapalım: Yani mevzuatı ihlal eden... Başta söylerken dediniz ki: “Makul ve ciddi emareler görüldüğü takdirde...” İşte, bizim meselemiz biraz orada. Yani bazı yerlerde bu durum yok yani. Biz onu sonra konuşalım isterseniz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Evet, onu konuşalım.

Teklifinizi söylerseniz, neresi olabilir söylerseniz...

FATMA KURTULAN (Mersin) – Mesela, Kayseri de olabilir, Bünyan’a gidebiliriz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Kayseri’ye gitmedik.

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – Adana Karataş’a gittiniz mi?

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Yok, Adana’ya gitmedik.

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – Karataş Kadın Cezaevinden çok mektup geliyordu. Hatta geçmiş dönem Cezaevleri Komisyonu...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Şimdi, şöyle: Adana’ya gidersek uçakla gitmemiz lazım, benim görüşüm, bilemiyorum, araçla çok zor olur çünkü.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Yok, gidilmez araçla.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Seferleri düzenlemek zor olabilir, şimdi uçak da sıkıntı.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Benim fikrim, Sayın Vekilim de uygunsa yani hemen pazartesi Sincan’ı, ondan sonra da Afyon’u yapalım. Pandemi ortamına göre, biraz zamana göre... Mesela, Doğu ve Güneydoğu’ya biraz daha bahara doğru gidelim diye düşünüyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Tamam, ben de onu diyecektim, kış şartları, Van zor olur, Kayseri belki o kadar olmaz da.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Hani mesela, uçak sıkıntı, ulaşım sıkıntı. Yine, takip edelim, mesela, bireysel olarak şunu yapalım, bakın...

FATMA KURTULAN (Mersin) – Kayseri yakın Vekilim, Kayseri daha yakın.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Olabilir yani iki hafta sonra da hani, sonraki haftanın sonrası, iki hafta sonra da ona gidelim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – O zaman, ilk önce...

EROL KAVUNCU (Çorum) – Kayseri’ye gidebiliriz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Afyon’dan sonra mı?

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Gidelim yani ondan sonra, iki hafta sonra da oraya gidelim. Biraz havalar yumuşasın, Ağrı’ya gidelim.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Bence şu an... Çok lafı kattım ama şimdi, pazartesi Sincan’a gidelim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Tamam.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Öbür hafta da Afyon’u bir görelim

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – İki hafta sonra, 12’si.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – İki hafta sonra, 12’sinde Afyon’a gidelim, ondan sonra da tekrar istişare ederiz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Uygun mudur 12’si hocam?

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Uygun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – 12 Ocakta Afyonkarahisar uygun mudur?

OYA ERONAT (Diyarbakır) – 12’si mi?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Tabii, tabii. Biz detayları sizinle paylaşıyoruz.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Tamam.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Biraz irtibatlı olalım Başkanım. Yani ne demek irtibatlı olalım, hangi anlamda? Mesela bir cezaevinden yoğun da talep geldiği zaman, biz Komisyon olarak da arayabiliriz de...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Gidelim. Sonra Kayseri’yi planlayalım.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Planlayabiliriz de değiştirebiliriz de, duruma göre değişir o.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Karataş’ı planlayalım. Bunlara ziyaretlerimizi...

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – Karataş hele çok...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Tamam, olur Sevda Hanım.

12 Ocak Afyonkarahisar, akabinde yine bir planlama yapıp -orada belki Afyon ziyaretimizde de planlayabiliriz tarihini- Kayseri yapalım.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Hayhay.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Afyon’da konuşalım onu, anlaştık.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Tamam, anlaştık, güzel oldu.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Şimdi söz almak isteyenler varsa...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Ben alabilirim, evet.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – İlk önce Haydar Bey istemişti ama şöylese...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Estağfurullah.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Lütfen, Haydar, lütfen...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Hayır, olmaz, lütfen...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Buyurun, biz bayanlara pozitif ayrımcılık yapıyoruz.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Bayan mayan yok ağabey ya, boş versene bayanını mayanını.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Buyurun Oya Hanım.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; önce hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, bende de bu İngiltere, Amerika, Hollanda... Akşam ben de geçen dönem Cezaevi Komisyon Başkanlığı yapan bir kardeşimiz var, Ayşe Türkmenoğlu; onu aradım, ondan da bilgiler aldım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Evet, bu ziyarette, İtalya ziyaretinde Ayşe Hanım da var.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Evet, İtalya ziyareti. Bana da İtalya’ya gittiklerini, gene Avrupa’nın birçok ülkesinde çıplak aramanın olduğunu söyledi.

Şimdi, şöyle: Dışarıdan baktığımız zaman -ki benim şahsım da aynı düşüncedydim- çıplak aramanın çok onur kırıcı bir şey olduğu ilk başta aklımıza gelebiliyor ki normal şartlarda da hoş bir görüntü değildir, bunu kabul ediyoruz. Fakat geçmişte yaşadığım bir anım var, çok iyi tanıdığım bir ailenin eşi, adam, bir yaralama suçundan hapishaneye giriyor ve hapishanede -o zamanki hapishaneler tabii böyle de değildi, koşuş sistemi vardı, ben de o zaman genç kızım- cezaevinde eroin, uyuşturucuya alıştığına şahidim. Kadın temizliğe gidip kocasına uyuşturucu parası vermek zorunda kalıyordu çünkü adam dayanamıyordu. Ki biliyorsunuz, eroin de en kötü uyuşturucu, bir kere kullanıldı mı artık kurtuluşu yok gibi bir şey oluyor, neyse “yok” da demeyelim de. Şimdi, onun için, eğer bu çıplak arama hem mahkûmun kendisinin hem de yanında bulunduğu koşuştaki insanların sağlığını korumaya yönelik olacaksa bizim buna karşı durmamız doğru bir şey değildir. Eğer özel bölgesinde cezaevine uyuşturucu sokuyorsa, bu, o zaman, orada...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Sadece uyuşturucu değil, belki talimat alıyor, belki...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Şimdi onu da söyleyeceğim Değerli Başkanım, onu da söyleyeceğim. Eğer uyuşturucu sokuyorsa -şimdi uyuşturucudan başladım- bu, cezaevindeki diğer, hiç kullanmamış veya kullanıp da orada belki rehabilite olacak insanın da hayatını tehlikeye atıyor demektir. Eğer kuvvetli şüphe varsa bizim buna karşı durmamız doğru değildir.

Şimdi, akşam da ben biraz inceledim. Bizim cezaevindeki çıplak arama şartlarımız İngiltere'deki çıplak arama şartlarıyla bire bir aynı, ben öyle okudum. Mesela bir cümle: "Tam aramada kişinin önce vücudunun üst kısmı tamamen soyulur. Bir memur kişiyi gözlemleyerek ararken diğer memur tüm kıyafet ve aksesuarları elle arar. Daha sonra vücudun alt kısmı, üstü giydirildikten sonra aynı şekilde aranır. Tam aramada kişi kesinlikle tamamen çıplak bırakılmaz ve mutlaka, aranan kişiyle aynı cinsiyetten 2 memur tarafından yapılır." Devam ediyor tabii. Sadece Amerika bize çok ters geldi, farklı cinsten insanların da arayabileceği söylendi ama diğer bütün Avrupa ülkelerinde bunu gördük.

Şimdi, bir de şöyle bir şey var: Biz bir 15 Temmuz darbe girişimi de değil, iç savaş girişimi yaşadık. Şimdi, bu insanların cezaevlerinde -ki Ali Haydar da biliyor- giderken hâlâ pillere kâğıt sarıp avludan avluya not attıklarını da duyduk, dinledik. Şimdi, cezaevine uyuşturucunun dışında bilgi, talimat, belge, ülkemiz için sakıncalı bu tip bilgilerin de gitmesini doğru bulmadığımız için bu aramaları o yönden de doğru buluyoruz. Tabii, kuvvetli şüphe olması hâlinde. Bazı örgütlerin... Mesela, terör örgütü yandaşlarının... Ki ben bugüne kadarki gezdiğim cezaevlerinde hâlâ aynı düşüncede çok radikal insanlarla karşılaştım yani özellikle FETÖ koşullarında. Evet, hani belki içlerinde pişmanlık duyanlar vardır mutlaka ama hâlâ aynı düşüncede -hissediyoruz artık gide gele- insanların olduğunu gördüm. Ama şu var: Bir deli bir kuyuya bir taş attı, kırk akıllı çıkaramıyor. Bizim kanunlarımızda bu var, Anayasa'mızda, Anayasa Mahkemesinin kararlarında, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarında bunlar var ama bizim ülkemizde gözaltında çıplak aramanın olmadığına ben inanıyorum. Çünkü biz sıfır toleransla girmişiz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Evet.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Biz işte, cezaevlerine gittik Ali Haydar Bey'le beraber; tabii ki cezaevlerinde münferit kötü davranışlara rastladık, bunlar raporlarımızda var ve bunların da şiddetle karşısındayız.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Ama sistematik bir şiddet de görmedik yani.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Ama bizim ülkemizde sistematik bir işkence olmadığını hepimiz biliyoruz ki farklı partilerden arkadaşlarımız da bunu söylüyorlar. Ha, ceza infaz memurlarından bir kısmının saçma sapan davranışları olabilir, psikolojik sorunlarını mahkûma yansıtmış olabilir ama onun dışında...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Gerekli idari işlemler yapılıyor onlara da.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Evet, onlara da gerekli idari işlemlerin mutlaka yapılması gerektiği biliyoruz. Ki bana da geliyor mesela, Diyarbakır Cezaevinden üç gün önce geldi, kötü bir davranış, kötü davranıldığı, dayak olayı... Ki ben de hemen araya girdim, gerekli yerlere, savcılığa falan. Bunları asla kabul etmiyoruz, etmemiz mümkün değil.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Evet.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Biz insan haklarına saygılı insanlarız, milletvekiliyiz. Ben burada, İnsan Hakları Komisyonunda kesinlikle ve kesinlikle parti ayrımı yapmıyorum. Yani herkesi, burada aynı partidenmiş gibi görüyorum -AK PARTİ olması da şart değil- hepimizi aynı partiden görüyorum ve bu konuda çok hassasiyet gösterdiğimize inanıyorum; uyumlu da çalıştık bugüne kadar ama koruma için çıplak arama da gerekiyorsa yapılacaktır, buna da inanıyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Teşekkür ederim.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Ben teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Ali Haydar Bey, buyurun.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Şimdi, aslında öyle bir denge ki sayın vekilime şu anlamda katılıyorum. Yani burada uyumlu çalıştık, birbirimizi anladık.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Evet.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Yani “Şurada hangi cezaevine gidelim, hangi koğuşa gidelim?” derken dahi hep beraber bu uyumu da...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Tabii.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Tabii.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Yani mesela, biz Başkanımızı seçerken oy birliğiyle seçtik.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Çok teşekkür ederim.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Önceki Başkanımızı seçerken de oy birliğiyle seçtik. Uyumlu çalışma iradesindeyiz ama insan hakları dengesi ile güvenlik dengesi arasında çok ince bir çizgi var ve bunun terazisini bir tarafa doğru ağır bastırdığınız zaman yani insan hakkı dengesini veya güvenlik dengesini -taraf önemli değil- ağır bastırdığınız zaman sorunlar çıkıyor, özellikle cezaevinde; güvenlik sorunu çıkıyor, diğer taraftan hak ihlali sorunu çıkıyor. Şimdi, çıplak aramada da yeniden bir düzenlemeye ihtiyaç var bence. Yani İtalya şöyle uyguluyor, Amerika çok daha kötü uyguluyor, biz İngilizler gibi uyguluyoruz falan ama bizim de kendi kültürümüze, örf âdetimize, ar duyularımıza uygun bir düzenlemeye ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Tabii.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Şimdi, çok iyi kanunlar yapabiliriz biz, çok iyi tüzükler, yönetmelikler...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Uygulama önemli.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – ...ama onlar kötü uygulayıcılar elinde heder olabilir.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Tabii.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Çok kötü kanunlar da iyi uygulayıcılar elinde heder olabilir. Biz mümkün olduğu kadar uygulayıcılara belirli bir kalıp çizmeliyiz ki kötü uygulayıcıya denk geldiğinde bile onun dışına çıkamasın.

Ya da başka bir husus, ben şu konuda katılmıyorum: Cezaevlerinde hak ihlallerinin sıkı takip edilip sorumlarının hemen yargılandığını düşünmüyorum; samimiyetle söylüyorum bunu. Ben on beş yıl avukatlık yaptım; mesela, çok şikâyetler geliyordu, kendi mevkimizden görüyorduk. Doktora çıkartılma süresinden tutun da hani darbın tespitine kadar vesaire. İşte “Kameraların görmediği yerde şöyle oldu.” falan. Bunların tamamının önüne geçmek gibi aslında borcumuz var bizim, bu halka borcumuz var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Tabii.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Biz en iyisini yapmak zorundayız. Bence çıplak arama konusunda yeni bir düzenlemeye gerçekten ihtiyaç var. Şimdi, yönetmelikte muhtemelen öyle yazıyor “Şüpheli hâlde aranır.” falan...

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – Kime göre?

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – ...ama şöyle söyleyeyim: İstisnasız hemen hemen herkes çıplak aramaya maruz kalıyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Şimdi, yalnız Ali Haydar Bey, burada ben de size katılmıyorum, ziyaretlerimizde siz de vardınız, diğer arkadaşlarımız da vardı. Hiçbir arkadaş bize, özellikle hepsi, yani ziyaret ettiğimiz her koğuştaki herkes “Biz çıplak arandık.” demedi.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Niye biliyor musunuz? Utanıyor ve olağan hâle gelmiş.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Bireysel darp olayları vardı ama hiçbir bireysel...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Özür dilerim Sayın Başkanım, mesela -hani, biz konuştuk-sanki bu olağan, mutat uygulama hâline gelmiş. Daha çok kadınlarda duyuyorduk bunu çünkü daha çok utanmış oluyorlar. Mesela bir çetede, bir hırsızlıkta çıplak aramayı “Ya, burası cezaevi, aranınız.” modunda oldukları için belki söylemiyorlardı ama genel bir uygulama var.

Yani hoş geldin dayaağı... Ben bunda ısrarcıyım mesela, hoş geldin dayaağını cinsel suçtan gelenlere -kendileri öyle tarif ediyor- onlara genelde veya çok sayıda hırsızlıktan birkaç kez geldiğinde yapılıyor.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Onları aşığılama da var.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Mesela, herkese hoş geldin dayaağı... O da cezaevine göre, hani, şikâyet aldığımız veriler üzerinden söylüyorum bunu. Ama çıplak arama... Yani şöyle yapalım...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Bu ziyaretlerimizde, hassas davranalım bu konuda.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Gerçekten, gidelim bir koğuşa, ziyarette hassas davranalım. Arkadaşlar -özel birini hatta- diyelim ki... Bir erkeğe bir erkek vekilimize görev verelim isterseniz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Oradaki pozisyona göre durumu ayarlarız.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Kadınlarla kadınlar konuşsun.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – “Cezaevine ilk girişini anlat bakalım bize.” diyelim, tespit edelim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Tabii, tabii.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Burada eksiklik varsa, bir hak ihlali varsa nasıl giderebileceksek öneride bulunalım arkadaşlar. Bu kadar yani.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Tabii, amenna. Hepimiz aynı fikirdeyiz, o konuda sıkıntı yok.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Yalnız, bir konu var. Şimdi, bakın, mesela, FETÖ’cü koğuşlarına girdik Bakırköy Kadın Cezaevine gittiğimizde. FETÖ’cü kadınların olduğu bir cezaevine girdik ve orada üniversite okuyan, hukuk fakültesinde okuyan çok radikal hanımlar vardı.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Hatırlıyorum, evet.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Hatırlıyorsunuz değil mi? O 2 kızı da hatırlıyorsunuz, 2 kız kardeş vardı ve çok radikallerdi yani hepimiz aynı fikirdeyiz.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Evet, hatırlıyorum.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Şimdi, ben diyorum ki -mutlaka var, biz “Yok.” demiyoruz, zaten yasada var ama- öyle bir şey olsa o hanımların, o 2 kızın bunu söylemeden es geçeceğine de inanmıyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Şimdi, tabii, bunu yaparken devletimizi...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Belki utanmışlardır Sayın Vekilim.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Olabilir, ben bir şey demiyorum, iddia etmiyorum ama...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bakın, hani “Şu söyledi, bu söylemedi.” değil ama benim algım başından beri söylediğim.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Hani, hiç duymadık da...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Başından beri benim algımda bu, genel anlamıyla vardı, kendim bizzat sunduğum, şerh olarak verdiğimiz raporlara da yansımıştı zaten ya da tutanakları da sonra ayrıntılı inceleyin. Mesela, Hüseyin Başkanımız, Sayın Yayman, mesela, kaba dayak, hoş geldin dayaağıyla ilgili “Ben her yerde hoş geldin dayaağı duymadım ama çıplak aramadan şikâyetleri duydum.” diyor kendisi. Burada da var, tutanaklarda da var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Şimdi, bunun tespitini iyi yapmamız lazım.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Ya da bizim dışımızda resmî olarak arkadaşların tuttuğu, genel anlamda, kapsayıcı olan o resmî komisyon raporlarında da var “Çıplak arama şikâyetleri aldık.” diye.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Ben genel müdür yardımcısının açıklamasını hatırlıyorum, onu hatırlıyorum.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bence açıklamasında ayrıntılandırdı “Utandırmayacağız.” dedi ama şu boyuta getirmemek lazım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Şimdi, şöyle, Haydar Bey...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Hemen kapatayım, toparlayayım, uzatmayayım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Tabii, toparlayın.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Şimdi, ben de on beş yıl avukatlık yaptığım süreç içerisinde, özellikle karakollarda çıplak aramaya ihtiyaç duyulmuyor. Karakolda üst arama şekli -eşyalar, cepler- belli ama zaten çıplak arama boyutuna vardırılan bir husus varsa zaten orada işkence vardır, kamuoyuna yansıyor veya yansımıyor.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – İşkence vardır.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bakın, bu olağan bir uygulama değil. Çıplak arama zaten karakolda varsa orada mutlaka işkence vardır, kamuoyuna yansır yansmaz. Bu, genel uygulama anlamında olamaz, pratikte biz de gördük, bunu doğru aktarmak lazım ama cezaevlerinde bir şey yapmamız lazım arkadaşlar, ben samimiyetle paylaşıyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Tabii, bu tespiti iyi yapmamız lazım. Yani burada her önümüze gelen iddiayı da ciddiymiş gibi değerlendirmeliyiz ama ciddiye de almamalıyız. Yani her olay illa olmuştur anlamına gelmez; burada, devletimizi de, orada çalışan memurları da, personelimizi de zan altında bırakmamamız gerekiyor.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Gerçeği ortaya çıkartalım, biz de uğraşalım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Biz tespiti yaparız, gerekli sonuçları ekleriz inşallah raporumuza, sonra da Bakan Beyle gerekirse bunu müzakere ederiz.

Fatma Hanım’ın bir söz talebi vardı.

Buyurun Fatma Hanım.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Kolay gelsin arkadaşlar hepimize.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Teşekkür ederiz.

FATMA KURTULAN (Mersin) - Ben yeni dâhil oldum bu çalışmaya, oldukça da önemli.

Şimdi, zaten, geçenlerde Sayın Bakanın katıldığı İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna ben gözlemci olarak dâhil olmuşum, şeyi izlediğimde Komisyon Başkanımızın bir sunumu olmuştu. Zaten resmî olarak Komisyonunuza bir hayli başvuru var şu ve bu alana dair, cezaevine genel olarak 5 binin üzerinde, hatta 6 bin başvuru var. 414'ten söz etti; yargıdan, bilmem, çeşitli sağlık sorunlarından, kolluk uygulamalarından dolayı şikâyetler gibi böyle çok başlık sundu Komisyon Başkanımız. Zaten Adalet Bakanı notlarını da aldılar. Bunun üzerine yani bizzat Komisyonumuzun dinleme nedeni, bu alanla ilgili sorunların tespiti ve üzerine gitme nedeni. Demek ki sorun var yani Bakanlığın da kabul ettiği, Komisyonumuza da intikal eden sorunlar var.

Şimdi, benim önerim şu: Yani şu an yapacağımız ziyaretler sadece “Çıplak aramaya maruz kaldın mı, kalmadın mı?” meselesi olmamalı.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Değil, değil; tabii, öyle değil.

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – Genel konuşuyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Biz genel bir çerçeve, cezaevi...

FATMA KURTULAN (Mersin) – Şimdi, arkadaşlar, şöyle bir şey...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Ali Haydar uygulamayı biliyor diğer şeyden ama siz de görürsünüz inşallah.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Yani şunu şöyle yapmalı bizim Komisyonumuz: Böyle bir önyargıyla genel olarak değil ama arkadaşlar bizim Komisyonumuza gelen... Bizim partide bir komisyonumuz var, milletvekili grubumuz içinde oluşturduğumuz bir komisyon var. Biliyorsunuz hepiniz de bizim cezaevleriyle ilgili özel bir alanımız var yani sürekli bir akış var, sürekli bize gelen sorunlar, avukatlar, aileler, kişilerin kendisi bizzat, grubumuzun tamamına gelen mektuplar var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Bununla ilgili her türlü sorunu soruyoruz Fatma Hanım, onda rahat olabilirsiniz.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Ha, tamam.

Çıplak arama durumu bir iki görülen vaka değil arkadaşlar. Yani ben bunu, inanın bana... Ben burada hakikaten iş görelim, iş yapalım, objektif veriye ulaşalım isterim, ben de bu niyeteyim ama bakın yani “Cezaevlerinde hiç işkence yok, tek tük var.” dersek vallahi elimize... Ben kendim 5-6 kişinin önünde jinekolog muayenesi olmuş bir insanım arkadaşlar. Cezaevinde yatan biriyim. Yani gördüğümüz muamele, o dönem milletvekilleri çok az tutuklanmıştı, ben özel olarak daha az kötü muameleye uğrayan biri olarak söylüyorum yani 2012'lerden, 2013'lerden söz ediyorum. Şu an milletvekili grubumuzda çıplak aramaya tabi olan kadın arkadaşımız var. Gözaltında tacize uğrayanlar var arkadaşlar. Bak, bunu yaşamış biriyim ben de. Bunu söylemenin gereği yok, hepimiz biliyoruz. Şimdi, bize geliyor mesela... Ben şunu söyleyeyim, şey yapılıyor ayakta sayım meselesi... Bu bir kere ciddi bir problem. “E, ne var ki canım. Dizil oraya, ver.” dersiniz, işte olmuyor. Ayakta sayıma karşı çıktığı için Kırşehir'den Bünyan Cezaevine getiriliyor 4-5 kişi, orada bir çıplak aramaya tabi tutuluyor. E, şimdi, CHP'li bir milletvekili arkadaşın bir iki gün önce bir “tweet”ini tıkladım, Tuncay Bey'in.

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – Evet, kürsüde anlattı.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Yani bu, söylenen bir şey. Herkes, hele hele erkekler daha zorlanıyor. O kürsüde çıkıp “Ben çıplak arandım.” demek her insanın harcı değil. Yeni yeni kulağıımıza fısıldayarak söyleyen arkadaşlar var yani. Bence mesela işkencede Oya Hanımcığım “İşkenceye sıfır tolerans.” dedik doğru, yasalar gerçekten uygulansa zaten bunların hepsi suçtur ama mesela... Genel Kurulda hadi, yani partiler sürtüşüyor, şey yapıyoruz, o anlaşılıyor ama Rojbin Çetin köpekli saldırıya uğradı evinde. İster deyin ki “Şu suçu var, şu oldu.” neyse, kaldı ki daha mahkemeye bile çıkmamış.

Rojbin Çetin köpekli saldırıya uğradı, yara bere içinde kaldı, on iki gün gözaltında tutuldu, hiçbir tedavi görmeden Rojbin tutuklandı. Mesela böyle bir vaka elimizde. Bir şey yapabildik mi ilgililer hakkında, bir işlem başladı mı? Yok, böyle olursa... Mesela Komisyonumuz ne yapar? Tespiti yapar, ilgili bakanlıklarımız da der ki “Böyle bir vaka olmuştur. Ben gerekli işlemi, yasal işlemi başlatıyorum arkadaşlar.” İşte o zaman münferit olur ama olmayınca, devamı devamı gelince ne oluyor? Bu sistematik hâl alıyor.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Dediğimiz gibi münferit olmasını sağlayabilecek bir yaptırıma sahip olabiliriz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Evet, zaten Komisyonumuzun da amacı bu. Bunları tespit etmek.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Sayın Başkanım, şöyle yapalım: İnanın gerçekten bazı durumlar münferit değil. Biliyor ki “Bu koğuştaki, bu düşüncede olan şuna karşı çıkacak.” diyor. Ne yapmak için? İşkenceye zemin sunmak için. Mesela bir not var elimde, bir cezaevinde hekim rapor vermiyor. Biz gittiğimizde... Bakın Başkanım, biz gitmeden komutan gidiyor -özel hazırlanıyor mesela o- doktora diyor ki “Terör suçlusudur.” kelepçeyle muayene ediyor. Bir sürü şey var, bir sürü. Yani bu konuda raporlar zaten elinizde var. Ben de toparlayayım.

Önerimiz şöyle: Bu cezaevlerine gidelim, çok önemli. Bize mesela bir vekilimiz şu an bir şey dile getirdi. O kendini verdiği bir alandır. Bazıları objektif olur, bazıları olmaz bunları ayıklayabiliriz. Bazı verilere de gidip bizzat görüşebiliriz, iddiayı alırız, beyana alalım, üzerine gidelim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Uygulamamız o şekilde zaten.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Yani FETÖ’dür, PKK’dır, yok şudur, yok budur, adli tutuklulardır.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Yok, suçlu ayırmıyoruz.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Yani ben gördüm, plastik eldivenle... Mahkemeye giderken adli tutukluların çeşitli yerlere yerleştirdiği bazı şeyleri gördüm, bazılarını. Doğru, böyle şeyler de var. Ama şimdi “makul ve ciddi emareler” dediğimiz olay işte bizim durduğumuz şey bu. Bu oluşmadan oluyor Sayın Başkan. Bu oluşmadan keyfi, birisinin canı biraz şey çıkarmak istese bunu yapıyor, ona işkenceye de zemin hazırlıyor, ondan sonra, yara bere içinde cezaevine götürülen tutukluların olduğunu gerçekten biliyoruz. Biz bunu söylerken devleti karalama, kötü lanse etme, yetkililer hakkında... Bakın, ben Tarsus Cezaevine gidiyorum, kadın koğuşuna, cezaevi müdürüyle görüşüyorum; geliyor, kapıda beni karşılıyor, oturuyoruz, çayını içiyoruz ama T2’yi Allah başa vermesin. Ne yüzünü görebiliyorum ne telefona çıkabiliyor ama oradan sürekli vaka geliyor. E, şimdi, benimle görüşme de zaten belli oluyor. Hakikaten, biz bu meseleleri konuşsak günler sürer.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Tamam, inşallah, Tarsus’a da gideriz, onu da planlayalım.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Önerim –tekrar, tekrar diyorum- şu: Bunlara gidelim, bazı vakaları araştıralım. Bazen şöyle bir şeyle biz de karşılaşıyoruz Sayın Başkan: Bir vaka bazen abartılıyor, biz de olduğu gibi, çıplak, ham hâliyle alıp getiriyoruz buraya. Geliyor vaka; aileler duygusal olabiliyor, hassas olabiliyor, kişinin kendisi, biraz, kamuoyunun ilgisini oraya yönlendirmek için mi oluyor diye bizi de düşünmeye sevk eden durumlar olabiliyor bazen. Biz de bir heyetle bunu araştırıyoruz, üzerine gidiyoruz, ondan sonra raporlaştırıyoruz; öyle, çıplak, ham hâliyle, tüm beyanları kabul edip ön kabulle getiriyoruz önünüze.

Biz genel olarak Komisyonumuzda “Böyle durumlar vardır, bir iki vaka değildir, sistematik olduğuna dair, rutin bir hâl aldığına dair iddialar var; acaba var mı, yok mu?” diye...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Bir genelleme yapmamız yanlış olur ama tespiti yapalım.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Sevgili Vekilim, şöyle yapalım, şöyle: Bakın, biz burada üzüm yiyelim, bağcıyla uğraşmayalım. Ben sizlerin de hepinizin de... Bakın, ilk defa böyle bir ortamda karşı karşıyayız, çok iyi bir şey.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Biz hep böyleyiz, biliyor musunuz.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Ben de bozmayacağım, ben de sürdüreceğim, benim de gerçekten çok iyi, çok güçlü olacak katkı ama bir tespit yapalım, yerinde tespit yapalım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Fatma Hanım, yerinde tespitlerle bunu yapalım ama genelleme yapmayalım; bireyselse “bireysel” diyelim, genelse onun da tespitini yaparsak “genel” diyelim, bunda sıkıntı yok.

FATMA KURTULAN (Mersin) – “Yaygındır.” diyelim o zaman, yaygındır, bir iki vaka değil.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Bunu tespitten sonra söyleyebiliriz, şu anda söylememiz yanlış olur.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Tespit de ayrı bir şeydir ama yeni bir şey de keşfetmeyeceğiz ama...

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – Fatma Hanım, daha yeni geldiniz ama.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Fatma Hanım’a teşekkür ediyoruz.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Tamam, ben de teşekkür ediyorum.

Şununla bağlayayım: Sevgili Vekilimiz söyledi, yönetmeliği gözden geçirmemiz gerekiyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – O konuda fikirlerimiz neyse...

FATMA KURTULAN (Mersin) – Gerçekten, bunların, mesela kelepçedir, muayenedir, işte, bu çıplak arama vesaire meselelerinin biraz güncelleyelim; daha çok ihtiyacı gideren, insan onurunu, insan haklarını daha önceleyen, üste çıkaran bir düzenleme ihtiyacını da masaya yatalım diye...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Aslında bir şansızlık var, pandemiden dolayı biz bir yurt dışı yapamadık; tam Almanya’ya gidiyorduk.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Evet, aslında Almanya planlanmıştı ama nasip olmadı, evet.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Tam Almanya planı vardı, pandemiden dolayı iptal edildi. Bir yurt dışı yapsak, bir Fransa mesela, işte, demokrasinin beşiği.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Almanya, Fransa; evet.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Almanya, Fransa yapsak, bence çok iyi olacak.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Teşekkür ediyoruz.

Şimdi, Erol Bey söz istemişti.

Erol Bey, buyurun.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Sayın Başkanım, kıymetli arkadaşlar; teşekkür ediyorum.

Genelde İnsan Hakları Komisyonu, özelde Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonu olarak iki buçuk yıldır sürekli arkadaşların da ifade ettikleri gibi gerçekten çok güzel -birliktelik anlamında- çalışmalara imza attık. Tabii ki temel amacımız, temel felsefemiz -farklı cümlelerle ifade edilebilir ama herkes kendi düşüncesi doğrultusunda- eşrefimahlukat olan insanın, herkesin, bütün insanlığın,

insanların kötü muameleye tabi olmaması ve insanoğluna yakışır bir hayat sürmesi. Bu çerçeve, özelde Hükümlü ve Tutuklu Hakları Alt Komisyonu olarak -şöyle düşündüm biraz önce- 7 veya 8 cezaevini ziyaret etmişiz bütün arkadaşlarımızla. Ve orada –ben de yeni öğrendim- nedir usul? İşte, hiçbir ayrıma tabi tutmadan bütün koğuşlara gidiyoruz ve her türlü şikâyeti alıyoruz, öncesinde alınan şikâyetleri de değerlendiriyoruz; sonrasında bir rapor hazırlanıyor, rapor Komisyonun esas görüşü ama bazı arkadaşlarımız katılmıyorlar, şerh düşüyorlar.

Şimdi, burada gittiğimiz cezaevlerinde TRT 2’nin seyredilmemesinden spor ayakkabısı verilmemesine, sıcak suların zamanında akmamasından yemeklerindeki sıkıntı... Neyse, onlarca konuda değişik şikâyetler geldi ve bunları Komisyon olarak oy birliğiyle “Burada bu problem var, sıkıntı var, çözülsün.” dediğimiz konular var ama bunların hiçbirisinde -lokal olarak şikâyetler oldu, arkadaşlarımız sanıyorum şerhlerinde de düşüler, şerhlerinde de vardır- az önce arkadaşlarımızın, bazı arkadaşlarımızın özellikle kullandığı o ifade, organize olarak çıplak arama yapıldığına dair veya organize olarak hoş geldin dayığının herkese yapıldığına dair bir...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Yok, herkese değil, herkese değil.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Ama 2 kişiye de değil yani.

EROL KAVUNCU (Çorum) - ...resmî raporumuza yansıyan, çoğunluğun kabul ettiği resmî raporumuzda olan tek bir cümle yoktur. Şerhte vardır, Ali Haydar kardeşimin şerhinde vardır belki hoş geldin dayığı vesaire.

Dolayısıyla, şimdi az önce siz de yasal çerçevede şartları olduğu zaman çıplak aramanın yapılacağına dair dünyadan örnekler verdiniz. Bir vaka da, arkadaşlar, bazı gittiğimiz cezaevlerinde diyelim 100 tane şey var, bilmiyorum bazı cezaevlerinde özellikle mi topladılar, yabancı uyruklu; ve 100’ünün de 100’ü şey, ne derler, uyuşturucudan yatıyor.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Tabii, Bakırköy.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Bakırköy Kadın Cezaeviydi.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Evet. İstatistiklerde de sanıyorum işte, şu anda yanlış cümle kurmayayım ama 200 bin, 300 bin mahkûm varsa 100 ayrı suçtan yatıyorlarsa birinci sırada uyuşturucu biliyorsunuz yani 100 bin veya 50 bin neyse. En çok suçtan yatanlar uyuşturucudan yatıyor, belki son düzenlemede bir kısmı çıkmış olabilir ama. Yani uyuşturucudan şu veya bu sebepten dolayı, şöyle veya böyle cezaevine girdiği veya işte uyuşturucu alışkanlığı olmayanların da uyuşturucuya alıştırıldıklarıyla ilgili ciddi şikâyetler de aldık. Özellikle bu çıplak aramanın şartları çerçevesinde insan onuruna yakışan...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Evet, mahremiyete dikkat eden, evet.

EROL KAVUNCU (Çorum) - ...işte altı üstü neyse bir çerçeve çizilmiş, zaten yasal. Ha, buna rağmen yani biraz siyasi olarak değerlendirmeyin, eski cezaevlerimizde -anlattınız- bundan on beş-yirmi yıl öncesinden şu anda geldiğimiz nokta itibarıyla yani cezaevlerinin iyileştirilmesi, insan hakları, özgürlüklerle ilgili açılımlar, gelişmeler doğrultusunda çıplak arama çerçevesinde yeni bir mevzuata “Bunlar artık geride kaldı.” diyebileceğimiz ifadeler varsa yapılsın. Ancak organize bir çıplak aramanın, son günlerde bu, yani yine bazı arkadaşlarımız ifade ettiler yani algı oluşturulması; devletimizin, milletimizin, kurumlarımızın veya işte orada iyi niyetle, Sayın Milletvekilim bazı cezaevlerine gittikleri zaman çok iyi niyetli insanlar kapıda karşıladılar, onları da zan altında bırakmamak için yani özellikle Mecliste de görüyoruz, yine Milletvekilimiz ifade etti yani Mecliste siyasi saiklerle, siyasi getirisi dolayısıyla böyle bir algı peşine de düşmememiz lazım. İyi niyetle -Sayın Vekilim- gerçekten sınırsız

gidiyoruz. Yani o, mesela pazartesi gideceğimiz -göreceksiniz- sadece bu çerçevede değil; orada bir problem varsa tespit edilip çözümün üretilmesi için gideceğiz. Dolayısıyla, inşallah bu konuda da varsa bir sıkıntı, giderilmesi noktasında bu ziyaretlerimizde de önemli adımlar atılır diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi Sevda Hanım, buyurun. Sonra Nuri ağabeye verip kapatacağız.

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – Teşekkür ederim Başkanım.

Ben de Komisyona yeni katıldım -KİT Komisyonu üyesiydim daha önce- o yüzden cezaevi ziyaretlerine ilk defa katılacağım. Fakat bizim Cumhuriyet Halk Partisinin de 2011’den beri Cezaevi İzleme Komisyonu var Genel Merkezimizde, gündeme de hem kitaplarıyla hem çalışmalarıyla da sık sık geldiler Veli Ağbaba, Özgür Özel Başkanlığında başlatılan. Onların muhalefet şerhlerine de baktığımızda, daha önceki Komisyon raporlarındaki muhalefet şerhlerine... Çoğunluğunda çıplak aramanın uygulandığı ve hatta rutin hâle geldiğine ilişkin de muhalefet şerhleri olduğunu tespit ettim, onlarla görüştüğümde de buna ilişkin. Milletvekilliği bir yana, ben de on sekiz yıllık avukatım, yaklaşık on yıl CMUK müdafiliği yaptım. CMUK müdafiliği de biliyorsunuz, kendisine avukat tutamayan, daha çok da yoksul kesim, suçlu ama yoksul kesimin faydalandığı bir uygulama. Orada da girdiklerinde tabii, hani arkasında kimse yok, avukat bile tutulamamış diye. Gerçekten kötü muameleyle karşılaşan ve çıplak aramayı da yaşayan bir sürü müvekkilim oldu. Gittiğimizde belki bunu milletvekillerine söylemeleri kolay değil ama giden avukat arkadaşlarımıza hüüngür hüüngür göz yaşlarıyla anlattıklarını ve bana da anlatıldığında kendim de yaşamıştım. O yüzden “yoktur” ya da “azdır”dan öteye bence algılar da bir yana gerçekler neyse onu tespit edelim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Tabii.

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) - Gidip yaptığımız görüşmelerde de. Bizim için önemli olan gerçeği bulmak ve insan onuruna yakışır bir şekilde de bu düzenlemeyi yapmak.

Şimdi, bizim ülkemizde hukuk güvenliğini en büyük zedeleyen kelime “makul şüphe” bence. Yani bu “makul şüphe”ye her şeyi sığdırabiliyorsunuz ya da her şeyi çıkarabiliyorsunuz çünkü oradaki tamamen o görevli insanın insafına kalmış makul şüphe. O yüzden daha net, daha belirgin... Eğer bir düzenleme yapacak ve önereceksek de bu makul şüpheyi sığdırmamak gerekiyor çünkü gerçekten suistimale çok açık.

Ayrıca, belki bunu sonra da konuşuruz ama ceza infaz memurlarının eğitimine ilişkin de -görülüyor, siz söylediniz, bazı uygulamalar yapanları kabul de ediyoruz, tanık da oluyoruz, bize mektuplar da geliyor- rehabilitasyonuna ilişkin de bir düzenlemeye ciddi anlamda ihtiyaç var. Yani belki bir düzenleme var ama yeterli olmadığı da uygulamadan açık. O yüzden benim de ilk çalışmam olacak sizinle. Ben de sizin bu hoşgörü çerçevesinde olan komisyon çalışmanızı bozmam tabii ki elimden gelen katkıyı koymaya çalışacağım.

Çok teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Teşekkür ediyoruz Sevda Hanım.

Nuri Bey, buyurun.

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; bu konuyla ilgili ben de kendi kanaatlerimi ifade edeyim. Bir kere Sayın Başkanım, bu konunun isminden başlayarak işe başlamamız gerekir diye düşünüyorum. “Çıplak arama” başlığı kötü ve çirkin bir ifade. Belki “detaylı arama” olarak diye bir başlıkla değiştirilirse çok daha...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Zaten öyle Nuri Bey, detaylı aramanın bir şekli yani bu üst başlık “detaylı arama” zaten.

OYA ERONAT (Diyarbakır) - Utananlar var.

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) - Adı kibarlaşınca uygulama kibarlaşmıyor ki.

OYA ERONAT (Diyarbakır) - Öyle demeyin ama, insanlar utanıyor.

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – Ben “çıplak arama” ifadesinden ziyade “detaylı arama” olarak değiştirilmesinin çok daha ifade tarzına veya işin edebine, adabına daha uygun olacağını düşünüyorum. Eğer iddia edildiği gibi gerçekten de öyle çıplak aramaların bolca, fütursuzca yapıldığı ifade ediliyorsa bu noktada tabii ki bizlerin özellikle İnsan Hakları Komisyonu olarak ve alt komisyon olarak bu işe müdahale etme gibi bir sorumluluğumuz var. Hiçbir şekilde bu tip hadiselerin üstü örtülemez, görmezden gelinemez gibi bir şey olmamalı; varsa failleri de gereken cezayı almalı. Eğer mesele üzüm yemek, bağcıyı dövmek değilse bu noktada şunu ifade ederim: AK PARTİ öncesi ve AK PARTİ dönemi var. AK PARTİ işkenceye sıfır toleransla işe başlamış hakikaten insan hakları noktasında ister cezaevleri şartları, koşulları ister öncesi veya genel anlamda insan haklarıyla ilgili devrim niteliğinde işler gerçekleştirmiştir. Biz bu kadar büyük devrim niteliğindeki çalışmalarımızın bir iki istisnai şeye kurban edilmesine, feda edilmesine müsaade etmeyiz çünkü ortada takdir edilmesi gereken “Allah razı olsun.” denilmesi gereken çok fazla hadise var. Buradaki istisnai hâller, münferit hadiseler bizim iktidarımıza, AK PARTİ’nin yapmış olduğu on sekiz yıllık büyük çalışmalara sekte vurur ve buna da biz razı gelmeyiz.

O yüzden, bu noktada arkadaşlarımızla yapacağımız cezaevi incelemelerinde bu konuyu yine hassasiyetle ön plana çıkarmamızı, gerçekten varsa gereğinin yapılmasını, değilse, eğer gerçekten yoksa veya istisnai bir durum ise zaten bu, yönetmeliklerde falan da geçerli olan bir şey, var yani yönetmelik itibarıyla var. Bizim burada...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Kötüye kullanıldığı tespit edilecek.

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – Evet, yani orada işe müdahale etme gibi bir durumumuz söz konusu olabilir.

Ben, Sayın Başkanım, diğer bütün arkadaşlarımın da samimiyetle bu noktada yol alacağına inanıyorum. İnşallah bir güzel...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Teşekkür ederim Osman Nuri Bey.

Ben de size katkıda olmak anlamında bir şey söyleyeyim. Biz de özellikle 80 öncesi ve 80’li, 90’lı yıllar arasında ki hatıralarda okuduğum kadarıyla Mamak Cezaevinin, Diyarbakır Cezaevinin, Sinop Cezaevindeki hatıraları çok iyi biliyorum; yapılan işkenceleri çok iyi biliyoruz.

Bugün de Sinop Cezaevinin bir müze hâline getirildiğini özellikle belirtmek istiyorum. Ben, bu manada Osman Nuri Bey’e de bir katkıda bulunmuş olayım.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Bir de Ziverbey Köşkü’nü okumanızı tavsiye ederim.

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – Başkanım, ben toplantıya biraz geç geldim...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Hemen onu tekrarlayacağım. Programı, ziyaretimizi...

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – Karar verdiniz mi?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Tabii, ben sizin için tekrarlayacağım. Son bir kez Fatma Hanım’a söz vereceğim. Kısa olursa, zaman da çok daraldı.

Buyurun.

FATMA KURTULAN (Mersin) – “Sıfır tolerans” dersiniz bize söz hakkı doğuyor arkadaşlar.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Biz, sıfır toleransa varmak istiyoruz. Sıfır toleransa varmak için ne gerekiyorsa Komisyon olarak onu gerçekleştirmek için elimizden gelen katkıyı sunacağız.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Şimdi “Sıfır tolerans hedefimiz var ama ulaşamıyoruz. Bunu gidermek için çabamız var.” dersiniz... Genel Kurulda gibi konuşmayın lütfen.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Ulaşıyoruz, inşallah da çabalyoruz.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Sıfır tolerans yok yani, örnek veriyoruz. Şimdi Genel Kurulda değiliz çatışmayalım burada. Şimdi örnek veriyoruz ve işlem yapılmamış diyoruz, daha şey yok.

Bir de şunu söyleyeyim...

EROL KAVUNCU (Çorum) – Biz de o cümleye katılıyoruz ama “Organize” de demeyelim yani...

FATMA KURTULAN (Mersin) – Ama az değil, bir iki değil. Meseleye “Çıplak arama” dersiniz, “Detaylı arama” dersiniz ama sonuçta çirkin bir uygulama; hak ihlali var. Bir milletvekilimizin yaptığı şeyi de bir algı oluşturma yönünden değerlendirmek, bunun niyetini okumak, başka yöne çekmek bizce doğru değil.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Bir kere bir şey söyleyeceğim Fatma Hanım; bitsin, bir cümle söyleyeceğim.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Yani delinin biri bir kuyuya taş attı meselesi değil. Ona çok yoğun gelen iddialar var...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Başkanım, bana bir söz hakkı ver...

FATMA KURTULAN (Mersin) – Ben bitireyim...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Tamam, peki bitirin.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Vekilimize gelen çok çok sayıda vaka var, bence onlara da el atıp ona gelen başvuruları alalım, inceleyelim, araştıralım; ne boyuttadır biz öğrenelim. Vekil de kendiliğinden uydurmuş bir şey değil. Bir algı oluşturmuyor AKP’ye karşı vekilimiz.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Bu tür toplantılarda emin olun... On tane geliyor bazen dokuzu diyor olmamış, on birinciye tekrar çıkıyor.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Erol ağabey, yapılan bir şey var...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Evet, teşekkürler Fatma Hanım.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Fatma Hanım, şimdi bir şey anlatacağım, bu münferit bir olay benimle.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Buyurun.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Şimdi Ali Haydar Bey bilir, bizim ilk ziyaretimiz Sincan Cezaevi oldu. Kadınlar koğuşuna girdik, kadının biri dedi ki: “Bize verilen bebek bezleri çocuklarımızda pişik yapıyor, bize daha kaliteli bebek bezi verilsin.” Bunu ben çok makul görürüm çünkü bir anne için en kıymetli varlığı evladıdır. En ufak bir pişigi bile yani kabul etmezse etmez anne, verilmeli.

Şimdi, sonra İnsan Hakları Komisyonu olarak toplandık, Sincan Cezaevini değerlendiriyoruz. İşte “İşkence vardır.” dedi Gergerlioğlu. Ben de bir söz aldım dedim ki: Eğer orada işkence olsaydı bir insan bebek bezinden önce işkenceyi söylerdi. Eğer bebek bezi birinci öncelik olup da başka bir kadın bebek bezinden şikâyet ediyorsa, ki bak bunu da çok doğal görüyorum, etmelidir ama bebek bezi sorunu gündeme geliyorsa demek ki biz orada, o koğuşta işkenceden bahsedemeyiz çünkü işkence olsa önce der: “Bana işkence yapıldı.”

Daha sonra ya Ramazan Bayramı ya Kurban Bayramı bir “tweet” attı, “Oya Eronat dedi ki: ‘Cezaevlerinde bebek bezi veriliyor, bu çok iyi bir şeydir.’” Bu defa bütün Türkiye’den bana bir hücum geldi. “Vay, işte bebek bezi verilmesini de çok görüyorsun, sen ne biçim kadınsın! Böyledir, şöyledir...” Bunlar doğru şeyler değil. Eğer birbirimiz yıpratıcaksak yol alamayız; biz, üzüm yiyelim diyoruz burada. Yani ben ilk toplantıda da dedim, bakın ben oğlumun katiline bile işkence yapılmasına karşı durabilecek bir insanım. O başka bu başkadır. O cezasını çeksin, sürünsün; yani hapisshanede sürünsün anlamında ama işkence yapılacağını duysam en başta ben karşı çıkarım. Benim düşüncem budur; ahlak anlayışım, inancım da bunu gerektirir. Ama bu tip bir iftirayla Gergerlioğlu’nun ben çok art niyetli olduğunu orada kanaat getirdim ve mahkemeye verecektim, vazgeçtim; onu da söyleyeyim.

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Evet, bitiriyoruz Oya Hanım.

Son sözü Ali Haydar Bey’e veriyoruz.

Buyurun.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Şöyle, çok hassas bir iş yapıyoruz. Ben, şu günlerde mesela hani bir cezaevinden Covid haberi geliyor. Ben bunu söyleyeyim mi, kamuoyuyla paylaşayım mı, paylaşmayayım mı; tereddüt yaşıyorum. Sebebi de şu: Paylaşmayayım ama orada Covid’le ilgili mücadelede bir tık artıya çıksın o zaman idare; mesela çözebileyim, idareyle çözebileyim falan.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Ben o zaman son kez genel bir çerçeve çiziyorum: Pazartesi günü saat sekiz otuzda araç buradan çıksın; isteyenler buradan sekiz otuzda, isteyenler dokuzda orada...

12 Ocak Afyonkarahisar, ayrıntılı programı sizinle paylaşırsınız, netleştiririz. Buradan büyük ihtimalle yine araçla gideriz, Afyon iki saat sürüyor.

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – Bir de Van’a gelseniz Sayın Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Sonra Van, sonra Kayseri, onu ayarlayacağız.

Osman Nuri Ağabey, Van’ı inşallah baharda planlayalım, sen bize bir Van kahvaltısı orada ikram edersin.

OSMAN NURİ GÜLAÇAR (Van) – O sözüm var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – İnşallah.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Başkan, ben şeyi merak ediyorum, biz nasıl tespit edeceğiz mesela hangi koşullara, siyasilere de gidilecek mi?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Şöyle, rastgele gidiyoruz, diyoruz ki: “Şu koşula gideceğiz.” Gidiyoruz: “Şurayı açın.” diyoruz, rastgele, planlama yok.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Siyasilere de gideceğiz değil mi?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Yani orada planlama yaparsınız, deriz ki: Kadın, erkek; varsa siyasilere, hepsine giriyoruz. 10 tane koşul var, 1’ine rastgele giriyoruz.

Pazartesi buradan hareket sekiz otuz, dokuzda isteyenlerle orada buluşabiliriz. Dokuz otuzda da ziyarete başlarız.

Teşekkür ediyorum cümleten hepinize katılımlarınızdan dolayı.

Kapanma Saati: 12.27

